

~~fax~~
75

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

מפעל מיוחד
הלוואות לעזרים רפואיים

מס' 37

מפעלים מיוחדים

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

מפעל מיוחד
הלוואות לעזרים רפואיים

מאת:

שאול נמרודי

ירושלים, אייר תש"ן, מאי 1990

ה ק ד מ ה

המפעל המיוחד "הלוואות לעזרים רפואיים", נערך בעקבות פניות רבות בת מוסד לביטוח לאומי לאפשר מתן עזרה נוספת לנהנים מקצבאות מסוימות אשר מתקשים לכסות את הוצאותיהם הקשורות לצרכים הנובעים ממצבם הרפואי. במיוחד הודגש נטל הוצאות הטיפול בשיניים. כמו כן צויינה אי-יכולתם של הגורמים המטפלים (משרד העבודה והרווחה, משרד הבריאות) להיענות לכל הבקשות.

צוות מיוחד שכראשותו של מר י. תמיר, סמנכ"ל מינהל המחקר והתכנון הוקם לבדיקת אפשרות מימון הטיפול בשיניים של קשישים ואלמנות. הצוות המליץ לתת מקדמות למקבלי קצבאות בסיסיות במסגרת נסיונית שלאורו ייבחנו ההכרח והאפשרות להפעיל את סעיף 24 בחוק הבטחת הכנסה לצורך נושא זה.

באוקטובר 1988, אושר המפעל המיוחד "הלוואות לעזרים רפואיים", המיועד לענות על צרכים מגוונים על-ידי אספקת שירותים ועזרים רפואיים למקבלי קצבאות בסיסיות שונות. המפעל החל להתכצע מיד ונמשך ששה חודשים, עד אפריל 1989 עת סיום מתן אישור ל-500 הלוואות.

המפעל המיוחד רוכז ע"י הגב' עליזה סימן-טוב, עוזרת ראשית למנהל מח' נפגעי עבודה שהיתה אחראית לגיבוש מערכת נוהלים לעבודה הנסיונית, ולהדרכת הצוות המכצע וטיפול בבעיות חריגות המתעוררות בשטח. זאת - בשיתוף פעולה מלא עם היחידה למפעלים מיוחדים.

ההפעלה הנסיונית של השרות בוצעה ב-3 סניפים של המוסד לביטוח לאומי - באר-שבע, נתניה, רמלה - אשר התנדבו וקיבלו על עצמם עומס עבודה נוסף כנדרש לניסוי. יש להודות לפקידי התביעות בסניפים אלה על טיפולם בשירות זה במשך התקופה הנסיונית. לרבות שיתוף הפעולה עם החוקר ונכונות לספק את כל הנתונים אנו מעריכים עד מאוד את המאמצים שהושקעו על-ידם.

דו"ח זה המסכם את המפעל המיוחד הוכן ע"י שאול נמרודי, חוקר בכיר במינהל המחקר והתכנון, בהדרכת נעמי פינטון, מנהלת היחידה למפעלים מיוחדים. אנו מקווים שדו"ח זה ישמש כלי עזר בגיבוש מדיניות המוסד לגבי הנהגת הלוואות לעזרים רפואיים לנזקקים לכך.

שלמה כהן
סמנכ"ל מחקר ותכנון (בפועל)

תוכן העניינים

עמוד

1	מבוא
2	המערך המחקרי
4	הכנת השירות
7	הפעלת השירות
10	ממצאים

אפיונים דמוגרפיים של הלווים
מצבם הכלכלי של הלווים
מאפייני ההלוואות
השימוש בכספי ההלוואה
יכולת החזר ההלוואות
שביעות רצון הלווים מההלוואות ומאופן הטיפול בהן
תהליך הניהול
עלות של פיתוח השירות הכלל ארצי

19	סיכום
20	מסקנות

נספחים : א. טופס בקשה להלוואה
ב. דף רכוז שבועי
ג. טופס מעקב של המדגם
ד. רשימת העזרים
ה. מספר מקבלי ההלוואת

מ ב א

כמשך השנים האחרונות התקבלו במוסד לביטוח לאומי, פניות רבות ממקבלי קצבאות שונים בנקשה לסייע להם במימון הוצאות לצרכים רפואיים נחוצים, שאין באפשרותם לממן בשל הכנסתם הנמוכה.

ההכרה בחשיבות העזרה במימון הוצאות מיוחדות של האוכלוסייה הנזקקת אינה חדשה למוסד לביטוח לאומי, והיא באה לידי ביטוי ברוח חוק הבטחת הכנסה שלפיו, בנוסף על הבטחת הקיום הכספי לכל משפחה בישראל, יש לדאוג לסיוע לאוכלוסייה הנזקקת כמימון צרכים מיוחדים. ביטוח צרכים אלה היה אמור להיות מרכיב משלים לגימלה הכספית הבסיסית ואי סיפוקם, עלול לפגוע ביכולת הקיום של האוכלוסייה הנזקקת.

צרכיהם המיוחדים של מעוטי היכולת אמורים להיות מסופקים על ידי מערכות הבריאות והרווחה השונות. למעשה בשל מגבלות תקציביות וכללי מינהל שאינם עומדים במבחן סביר, הם מסופקים על פי כמות המשאבים והתקציב העומדים לרשות מערכות אלה מדי שנה בשנה, ולא לפי מידת הנזקקות להם בקרב האוכלוסייה. בשל מוגבלות זו, הענקת העזרה, לוקה בחוסר אחידות מבחינת הנזקק וגורמת לאי שוויון בין הנזקקים.

לאור כל זאת - נקבע בעת הכנת המערכת להבטחת הכנסה במוסד לביטוח לאומי, כי נוסף על הגימלה הכספית להבטחת הקיום אפשר יהיה להעניק סיוע לצרכים מיוחדים לאוכלוסייה הנזקקת. לשם ביצוע הסעיף הנ"ל הקים המוסד לביטוח לאומי, צוות לבדיקת הנושא.

בדו"ח שהגיש הצוות בתאריך 10/6/87 - הומלץ, כי המוסד לביטוח לאומי יפעל למציאת הסדר, שיאפשר למקבל קצבה, לקבל הלוואה על חשבון קיצבתו, הלוואה, שתוחזר על ידו בתשלומים למוסד.

בשל מגבלות תחיקתיות - הוצע, שבשלב הראשון ייערך ניסוי שבמסגרתו תוענקה הלוואות מתקציב המפעלים המיוחדים של המוסד לביטוח לאומי. לווית מחקרי לניסוי יאפשר ללמוד את משמעות השרות. האישור לניסוי ניתן בתאריך 23/10/88 ובו נקבע - שהניסוי יתחיל להיערך ביום 1/10/88. פירוש הדבר, שההלוואה תנתן לעזר רפואי, שנקנה החל ממועד זה. בשל האופי המיוחד של פרוייקט זה, לא נקבעה מסגרת תקציבית סופית.

הוחלט להקצות לשלושת החדשים הראשונים של הניסוי 400,000 ש"ח מתקציב המפעלים המיוחדים, אשר יחויבו לפי ענפים, בהתאם להתחלקות הכשורת שיאושרו.

כמו כן נקבע, שמספר ההלוואות, שינתנו במשך הניסוי לא יעלה על 500 וכי הניסוי לא יימשך יותר משנה אחת.

המערך המחקרי

מטרת המעקב המחקרי - לעקוב אחר הפרוייקט מכמה היבטים:

1. הכרת אוכלוסיית הפונים, לימוד מגוון הצרכים לעזרים רפואיים, ובניית רשימה של עזרים, שאפשר לקבל הלוואה עבורם.
2. מעקב אחר מהלך הטיפול ואישור/דחייה של הבקשה.
3. בדיקת משמעותו של הטיפול החדש הנוסף, מבחינת נותן השירות בסניף.
4. בדיקת עלות השירות.

אמצעי המעקב

רוב הנתונים נאספו באמצעות שני כלים שנבנו לצורך זה: טופס בקשה להלוואה ודף ריכוז שבועי. נתוני מעקב לגבי דרך התמודדות הלווים עם ההלוואה נאספו ממדגם נבחר של הלווים (ראה נספחים ב' ו-ג'). נתונים נוספים נאספו במשך ביקורים שגרתיים של החוקר ומרכזת הפרוייקט בשלושת סניפי הניסוי ובאמצעות קשר שוטף איתם.

טופס בקשה להלוואה

טופס זה משמש לשתי מטרות: 1. צרכים ניהוליים הקשורים בבקשת הלוואה
2. שאלון המספק נתונים הדרושים למטרות המחקר.

החלק הראשון של השאלון, מיועד לפרטים דמוגרפיים של המבקש כגון: מין, גיל, מצב משפחתי, ארץ לידה וכד'.

חלקו השני של השאלון מוקדש למסגרת החיים הנוכחיים של הפונה: מתכונת הזיור של המבקש, מספר הנפשות הגרות בביתו, גילן ועיסוקן וכמו כן, פרטים על עבודת המבקש ובן/בת זוגו.

החלק השלישי של השאלון, מתייחס לפרטים בעניין ההלוואה המבוקשת - הצורך בה, האפשרות להתזירה, לפי סוג וגובה הקיצבה, שמקבל הפונה, מטרת ההלוואה ולמי היא מיועדת, עלות הטיפול, מקורות הכנסה משלימים ליתר ההוצאה וסוג האישורים המצורפים לבקשה.

החלק הרביעי והאחרון בשאלון, מוקדש לתהליך קבלת ההחלטה: אישור, דחייה או העברה לוועדה ומשך הזמן מאז הגשת הבקשה עד ההחלטה. כמו כן - מפורטים בו סכומי העלות של העזר/הטיפול הרפואי, הסכום המבוקש, הסכום המאושר ואופן ביצוע התשלום והתזר ההלוואה.

את כל הפרטים בטופס הבקשה, רושם הפקיד המטפל בנוכחות הפונה.

טופס זה נשאר בידי הפקיד המטפל בסניף עד לסיום הטיפול בבקשה ואז הוא מועבר לחוקר.

דף ריכוז שבועי

על מנת למדוד מה העומס ששירות חדש זה מטיל על פקידי הסניף, הוכן דף ריכוז שבועי. בדף זה הפקיד רושם יום יום את כל עיסוקיו בעניין ההלוואה, בעת הפניה או בכל שלב אחר של טיפול בבקשה כולל התענינות ובקשת אינפורמציה של כל גורם שהוא.

דף זה נשלח מהסניף לחוקר מידי שבוע במהלך הניסוי.

הכנת השירות

עם קבלת האישור העקרוני להפעלת הפרוייקט, הוכנו נוהלים המפרטים את אופן ביצוע הניסוי. הנוהלים הוכנו על ידי מרכזת הפרוייקט בשיתוף צוות המפעלים המיוחדים.

הוחלט שבתאריך 31.10.88 יערך יום הדרכה למרכזי הטיפול בסניפים בניהולה של מרכזת הפרוייקט ובו יועברו הנוהלים למרכזי הטיפול בסניפי הניסוי.

המסגרת המתוכננת לפרוייקט כוללת:

סניפי הניסוי

כמקומות שבהם ייערך הניסוי - נבחרו שלושה סניפים: באר-שבע, נתניה ורמלה, ללא סניפי משנה.

סניפים אלה נבחרו מהטעמים הבאים:

1. הם בינוניים בגודלם, ומטפלים באוכלוסייה המייצגת את מלוא הצרכים.
2. הם נמצאים במרכז הארץ, ולכן נוחים לניהול קשר שוטף עם הגורמים המרכזיים במשרד הראשי ולמעקב אחר תהליך הביצוע.
3. שלושת הסניפים גילו פתיחות לנושא החדש והכלתי שיגרתי, ונכונות לעמוד בעומס הכרוך בכך.

אוכלוסיית הזכאים

נקבע שאוכלוסיית הזכאים להלוואה במסגרת הניסוי יהיו העומדים בקריטריונים הבאים:

1. מקבלי קצבות זו"ש, עם השלמת הכנסה.
2. מקבלי קצבת נכות כללית.
3. מקבלי קצבת נכות מעבודה, עם השלמת הכנסה.
4. מקבלי דמי מזונות.
5. מקבלי גמלת הבטחת הכנסה בשיעור מוגדל.
6. בני משפחה הבאים, של הזכאי לאחת מהקצבאות הנ"ל: בעל, אישה, הורה וילד, כמשמעותם על פי החוק.

ייעוד ההלוואות

בעקבות דיונים שערך הצוות שהקים את הנושא בשיתוף רופא המוסד, הוחלט להקפיד שההלוואות תיועדנה לרכישת עזרים ולטיפולים רפואיים נחוצים מן הסוג דלהלן:

1. ריפוי שיניים.
2. משפיים ועדשות מגע.
3. מכשירי שמיעה.
4. הליכונים, כסאות גלגלים, מיטה אורטופדית.
5. חגורות אורטופדיות, נעליים אורטופדיות.
6. אביזרי נשימה, אינהילציה וכו'.

הלוואה תנתן גם לתקון עזר רפואי הנמצא ברשותו של הזכאי.

רשימת העזרים טרם נקבעה סופית, והכוונה היא לגבש רשימה רחבה יותר בתום הניסוי, לאור הבקשות שיגיעו.

הוחלט, שבקשות לעזרים רפואיים שאינם מופיעים ברשימה, תועברנה לוועדת חריגים מיוחדת במשרד הראשי אשר תדון בבקשות אלה.

גובה ההלוואה

הסכום המקסימלי של ההלוואה, שווה לחמש קצבאות בסיסיות של הבטחת הכנסה ליחיד בשיעור מוגדל, אשר ביום תחילת הניסוי אוקטובר 1988 היה:

$$5 \times 472 = 2,360 \text{ ש"ח.}$$

בכל מקרה, ההלוואה לא תהיה גדולה מ-75% מההוצאה על העזר הרפואי הנרכש.

סכומה המקסימלי של ההלוואה נקבע בהתחשב באפשרותו של מקבל הקיצבה להחזירה כלומר, שסכום ההחזר החדשי, הנגרע מקצבתו, לא יפגע ביכולת הקיום של מקבל הקצבה.

סכום ההלוואה המינימלית הוא 100 ש"ח.

1. ההלוואה תוחזר בלי ריבית
2. ההתזרים יעשו באמצעות המחאות חודשיות דחיות בחתימת הזכאי להלוואה. אפשר לקבל המחאות גם של בן משפחה קרוב (אישה, ילד, בעל, אב ואם).
3. הלוואה בגובה עד שלוש קצבאות - תנוכה ב-15 תשלומים חודשיים. הלוואה בגובה ארבע עד חמש קצבאות תנוכה ב-30 תשלומים חודשיים. הלוואה מינימלית, כלומר בת 100 ש"ח, תנוכה בארבעה תשלומים חודשיים.

הצוות המטפל

מרכז הפרוייקט: סמנכ"ל גמלאות במשרד הראשי, מינה את הגב' עליזה סימן טוב, סגנית מנהל ענף נפגעי עבודה, למרכזת הפרוייקט. תפקידיה:

- א. הכנת נוהלים לניסוי.
- ב. הדרכת הצוות המטפל בסניפים כולל עריכת יום עיון לפני תחילת הניסוי.
- ג. הדרכה שוטפת לצוות המטפל.
- ד. פתרון בעיות במהלך הניסוי והעברת מקרים חריגים לוועדת החריגים.
- ה. קשר שוטף והחלפת אינפורמציה עם החוקר ודיווח שוטף ליחידה למפעלים מיוחדים.

מרכז הטיפול בסניף: מנהל הסניף ימנה את מרכז הטיפול כאחראי על הבקשות להלוואה מכל הענפים גם יחד. הומלץ כי מנהלי יחידת הגמלאות בסניפים ירכזו את הטיפול בנושא.

צוות חריגים: במקרים חריגים ובבעיות שעולות בעת ביצוע הניסוי מטפל צוות בראשות מר יוסי תמיר, סמנכ"ל מחקר ותכנון בשיתוף מר ש. כהן, ד"ר קטן, מר בן-ציון ליפשיץ, גב' ב. מורגנשטיין וגב' ז. קלר.

הפעלת השירות

יום עיון להדרכת הצוות המטפל

בתאריך 31.10.88 נערך יום עיון לאנשי הצוות המשתתפים בניסוי. הוזמנו הצוותים המטפלים בנושא מהסניפים, נתניה, רמלה ובאר שבע. (הצוות מסניף נתניה לא הגיע עקב עיצומים, לפיכך הודרך צוות זה בוגאריך אחר). כמו כן השתתפו ביום העיון, מנהלי יחידת הגמלאות כסניפים המשתתפים בניסוי.

מטרת יום העיון היא:

הצגת הפרוייקט בפני הצוות המטפל, הדרכת הצוות בעזרת העברת נוהלי הניסוי, קביעת מערך הקשר בין צוותי הסניפים לבין אנשי המשרד הראשי מן ההיבט המחקרי והטכני ומכחינת העבודה השוטפת.

נושאים שעלו אשר שולבו במערכת: הגדרת תהליך העבודה והקשר בין מחלקת הכספים לבין פקידי התביעות בסניף.

פרסום

עם קבלת האישור לתחילת הפרוייקט, הוחלט על פרסום דבר הפעלתו בצורה הבאה:

ברמלה ובנתניה, הפרסום ניתן במקומונים העירוניים, הנפוצים באיזור ובפרסום חוצות במוסדות ציבוריים וקהילתיים, שלפי ההנחה אוכלוסיית היעד של הניסוי שוהה בהם.

בבאר-שבע, לבקשת מנהלת יחידת הגמלאות בסניף, ניתן בעיר פרסום חוצות בלבד, כלומר לא במקומוני העיר המופצים בכל איזור הדרום, זאת כדי למנוע הצפה של בקשות הלוואה שתטיל עומס רב מדי על יחידת הגמלאות.

כמו כן, הוחלטו שביוזמה עצמית משלהם, יפנו פקידי התביעות בשלושת הסניפים, את תשומת לב האוכלוסייה המתאימה לעניין מתן הלוואות.

תהליך הטיפול בבקשות להלוואה

לפונה, המבקש הלוואה והנמנה עם אוכלוסיית הזכאים - פקיד התביעות ממלא עבורו טופס בקשה להלוואה בצירוף המסמכים הדרושים, כגון: חשבונית, קבלה, הצעת מחיר, אישור רפואי וכד'. הוא מחתים את המבקש על הצהרה בדבר אמיתות הפרטים וכי לא קיבל תשלום משום גוף ציבורי אחר, עבור העזר או הטיפול הרפואי שהוא מבקש לרכוש.

פקיד התביעות מצרף את תיקו של המבקש, המגיע מהענף המטפל ובוחן את זכאות התובע על פי הקריטריונים שנקבעו ועל פי המידע המצוי בתיק המבקש, השמור במוסד.

כאשר המבקש נמצא זכאי להלוואה פקיד התביעות המטפל שולח טופס בחתימתו למחלקת הכספים בסניף, המאשר, שלמבקש אושרה הלוואה בסכום שנקבע על ידי פקיד התביעות על פי עלות העזר הרפואי ועל סמך הנוהלים שנקבעו.

באישור מצויינים : עלות המכשיר, הסכום המבוקש, הסכום המאושר, מספר התשלומים החודשיים שנאמצעותם יתבצע ההחזר וסכומו של כל תשלום.

במקביל פקיד התביעות המטפל שולח לפונה מכתב המודיע לו על אישור בקשתו ומה סכום הלוואה שנקבע על ידי פקיד התביעות. הפונה מתבקש לסור בהקדם למחלקת הכספים בסניף לשם קבלת הלוואה. עליו להביא עמו תעודת זהות ופנקס המחאות עם מספר ההמתאות הדרוש להתזרת הלוואה.

מחלקת הכספים בסניף, מחתימה את מבקש הלוואה על קבלת ההמתאה ועל התחייבות להחזירה לפי התנאים שנקבעו. מבקש הלוואה מקבל המתאה, והוא בתמורה, מוסר המתאות דחיות במספר ובגובה שנקבעו על ידי פקיד התביעות.

מגמות התפתחות

1. על פי המתוכנן פקידי התביעות בסניפים אמורים היו למלא טופס עבור כל פונה המגיע אליהם. אך כבר בתחילת הניסוי התברר, שרבים מן המבקשים הם מקבלי קצבאות אשר אינם עונים על הקריטריונים המפורטים בפרק הנוהלים : "אוכלוסית הזכאים". כלומר אינם שייכים לאוכלוסיית היעד של הניסוי. בלי כל וניאום הוחלט נשלושת הסניפים, שטופסי הבקשה להלוואה ימולאו רק עבור מבקשים העונים על הקריטריונים. השאר, נרשמו על גבי דף ריכוז שבועי כפונים אשר נדחו. לפיכך, אי אפשר ללמוד הרבה על מבקשי הלוואות נוספים שנדחו, ושבעתיד אולי אפשר היה לכלול ברשימת הזכאים.

2. מקרים חריגים - הצוות לטיפול במקרים חריגים הופעל במהלך הניסוי ודן בחמישה מקרים:

(א) אדם רכש קלנועית (כיסא גלגלים ממונע) בשווי 4,800 ש"ח והתחייב לשלם עבורו מכספו בשישה תשלומים. מאחר שתשלומים אלה גבוהים מאוד יחסית להכנסתו, הוחלט לאשר לו הלוואה, שתקל עליו לשלם.

(ב) אדם לקה בתעוקת לב. ניתוח השתלת הוריד בחזהו עבר בלא הצלחה והוא ביקש הלוואה לניתוח מעקפים בבית החולים "הדסה" בירושלים. התברר, שההלוואה היתה זרושה כדי להקדים את הניתוח, הצוות החליט לדחות את הבקשה מהסיבות הנאות:

1. אפשר לקבל טיפול מסוג זה במסגרת הקיימת, כלומר במימון קופת תולים אם כי רק לאחר המתנה ממושכת. הניסוי לא נועד לנזקקים לטיפול רפואי הניתן על ידי גורם אחר.

2. מתן הלוואה לסוג טיפול כזה, פירושה מתן יד לרפואה
הלא מקובלת, ואין כל כוונה לסייע לרפואה זו.

(ג) מקבל קיצבת נכות כללית בשיעור 100% ביקש הלוואה עבור אשתו
לצורך מימון טיפולים נגד עקרות. הנ"ל נדחה היות שלא מדובר
כאן על עזר רפואי אלא על טיפול רפואי שוטף ולדעת צוות
הפרוקייט הנסיוני, ההלוואות לא נועדו למקרים כנ"ל.

(ד) בשני מקרים נוספים, היתה בקשה להלוואה לצורך מימון מכשיר
דיבור כאשר באחד מהם המכשיר כבר נרכש והמבקש הציג קבלה.
הצוות אישר לשני האנשים את מימון מכשיר הדיבור בתנאי ששום
גוף אחר אינו נושא בהוצאות רכישת מכשיר זה.

יש לציין, שמקרים חריגים שדרשו התמצאות בחוקי הביטוח הלאומי
ובנוהלי הניסוי, טופלו ע"י מרכזת הפרוייקט ביעילות והוכרעו על
פי שיקול דעתה מבלי להעביר לצוות חריגים שכינסו היה גוזל זמן
יקר בתהליך הטיפול בבקשה.

ממצאים

הממצאים שיוצגו להלן מתייחסים לפונים אשר אושרה להם הלוואה. המחקר לא התייחס לפונים שבקשתם להלוואה נדחתה מתוסר מידע עליהם. עקב עומס העבודה לא מולאו שאלונים לגבי פונים שלא עמדו בקריטריונים לקבלת הלוואה, אשר נקבעו בנוהלי הניסוי.

אפיונים דמוגרפיים של הלווים

לאחר סיומו הרשמי של הניסוי, התקבל דיווח על 534 בקשות להלוואה שאושרו עד יום ה-20 באפריל 1989. אחוז הנשים (52%) והגברים (48%) היה פחות או יותר שווה. הרוב הגדול של הפונים (72%) היא מתחת לגיל 60. הקבוצה השכיחה (37%), היתה בגיל 40-59 שנה, כשליש (34%) היו בגיל 18-39 שנה, ורק 29% מהלווים היו בגיל 60 שנה ומעלה. כמחצית ממקבלי ההלוואות (52%) היו נשואים/ות, 20% - גרושים/ות או חיים בנפרד, 17% - אלמנים/ות, ו-11% - רווקים/ות.

יותר ממחצית מקבלי ההלוואות (54%) הם ילידי אסיה ואפריקה, והיתר ילידי הארץ (25%) וילידי אירופה ואמריקה (21%).

בביתם של שליש מהלווים (34%) מתגוררות חמש נפשות ויותר. אצל 18% - שתי נפשות. היתר מתחלקים במידה שווה: לכאלה שנביתם גרות שלוש נפשות, או ארבע וכאלה שמתגוררים לבד.

ברוב המשפחות יש לפחות תלוי אחד בבית, ליותר ממחצית מן הלווים (55%) יש לפחות ילד אחד מתחת לגיל 18, ולשליש מהם - לפחות ילד אחד מעל גיל 18 המתגורר בבית.

מצבם הכלכלי של הלווים

רוב מקבלי ההלוואות (87%) הצהירו שאינם עובדים כלל. יתר הלווים עובדים בהיקף חלקי (7%) או מלא (6%).

רוב העובדים הם שכירים המועסקים בעבודות בלתי מקצועיות, כגון: עבודה מוגנת ב"המשקם", שמירה, משק בית, מטפלות, זבניות וכו'.

מקורות הכנסה אחרים

ל-15% מהלווים יש בן זוג שעובד.

7% מהלווים דווחו על קבלת פנסיה.

מחצית מכלל מקבלי ההלוואות בשלושת הסניפים גם יחד (50%) הם מקבלי קצבת נכות כללית. 23% מקבלי קצבת זקנה ושירים. 20% נוספים מקבלי גמלת הבטחת הכנסה, והיתר (6%) הן נשים המקבלות דמי מזונות.

לוח מס. 1 : התפלגות הלווים המקבלי קצבות, לפי סניף

סניף	זו"ש	נכות כללית	מזונות	הבטחת הכנסה	סה"כ	סה"כ מוחלט
באר שבע	32%	44%	2%	22%	100%	244
נתניה	16%	52%	11%	21%	100%	216
רמלה	22%	67%	3%	8%	100%	74

בכל שלושת הסניפים, הקבוצה הגדולה של מקבלי ההלוואות היא זו של המקבלי קצבת נכות כללית. בסניף רמלה אלה מנו 67% מכלל מבקשי ההלוואות בסניף.

בסניף באר-שבע בולט גם מספר מקבלי ההלוואות המקבלי קצבת זו"ש (32% מכלל הלווים בסניף). בסניף נתניה בולט האחוז הגבוה, יחסית, של לוויים המקבלי דמי מזונות (11% לעומת 2% ו-3% בסניפים האחרים).

דיר

הקבוצה הגדולה ביותר במקבלי ההלוואות (43%). מתגוררת בשכירות מוגנת (עמידר, עמיגור וכו'). ליותר משליש מן הלוויים (37%), יש דירה בבעלותם. 7% מהלוויים מתגוררים בשכירות חופשית, ואילו הנותרים (13%) הם ילדים המתגוררים עם הוריהם, או הורים המתגוררים אצל ילדיהם.

מאפייני ההלוואות

מטרת ההלוואות

רוב הנקשות שאושרו (90%) נועדו למימון טיפול שיניים. כל השאר נועדו לרכישת תרופות ומכשירים רפואיים מסוגים שונים, כגון: כיסא גלגלים רגיל וממונע, חגורה אורטופדית, מכשיר עזר לדיבור, מכשיר שמיעה, מכשיר אינהלציה, משקפיים ועדשות מגע (ר' נספת). רוב ההלוואות שאושרו (87%) נועדו לשימוש של מקבל הקיצבה עצמו. ב-9% מהמקרים מבקש ההלוואה קיבל הלוואה עבור בן או בת זוג. 2% מההלוואות נועדו לילדים של מקבלי הקצבה.

מקור צפוי להשלמת ההוצאה

יותר ממחצית הלווים, (55%), דיווחו שבכוונתם להשלים את סכום הטיפול הרפואי בתשלומים חודשיים מהקצבה שהם מקבלים או ממקור הכנסה אחר. לכשליש מן הלווים (32%) לא היתה תשובה כיצד יממנו את יתר ההוצאה, או ענו "לא יודע". 5% מהלווים השיבו שיקחו הלוואה נוספת מבנק, ו-5% אחרים - שיעזרו בילדיהם או הוריהם.

סכום ההלוואה

יותר ממחצית מן ההלוואות (54%) סכומם היה: 2,500-2,001 ש"ח

כשליש מן ההלוואות (32%) היו בסכום של 2,000-1,001 ש"ח

יתר ההלוואות (14%) היו בסכום של 100-1,000 ש"ח

גובה ההלוואות על פי ענף פתוח או יותר אחיד בשלושת הסניפים. להלן ההלוואה הממוצעת בכל אחד מענפי הביטוח הלאומי.

נכות כללית - 1,901 ש"ח

זו"ש - 1,725 ש"ח

הבטחת הכנסה 2,047 ש"ח

מזונות 2,283 ש"ח

התזר ההלוואה

כרבע מהלווים (25%) אמורים להתזיר את ההלוואה ב-4-15 תשלומים חודשיים. היתר (75%) אמורים לפרוע אותה ב-16-30 תשלומים חודשיים. למעשה, רוב ההלוואות (69%) אמורות להיפרע ב-30 תשלומים חודשיים.

לוח מס. 2 : מספר ההלוואות שאושרו ב-3 הסניפים וסכומיהן

סניף	מספר ההלוואות	סכום ההלוואה הממוצעת	סכום כל ההלוואות
באר שבע	244	1,848	450,700
נתניה	216	2,000	432,400
רמלה	74	1,792	132,425
סה"כ	534	1,902	1,015,525

בסניף באר-שבע ניתן המספר הגדול ביותר של הלוואות וכן גם שולם בה החלק הגדול ביותר של התקציב. בסניף נתניה מספר ההלוואות היה קטן יותר, אך סכום ההלוואות מתקרב לזה ששולם בסניף באר-שבע, שכן גובה ההלוואה הממוצעת היה גבוה יותר. בסניף רמלה אושרו מספר הלוואות קטן יותר מאשר שני הסניפים האחרים, ולפיכך גם חלק התקציב ששולם בסניף היה קטן יותר.

לוח מס. 3 : עלות הניסוי בשלושת הסניפים, על פי ענף (ש"ח)

סניף	סה"כ	זו"ש	נכות כללית	הבטחת הכנסה	מזונות	לא ידוע
באר שבע	450,700	132,500	190,742	110,600	9,630	7,225
נתניה	432,400	57,800	220,300	92,300	52,000	10,000
רמלה	132,425	25,400	91,000	10,000	4,600	1,425
סה"כ	1,015,525	215,700	502,042	212,900	66,230	18,650

לוח מס. 4 : התפלגות מקבלי ההלוואות מחוד סך הכל הזכאים, לפי סניף וענף

סניף	מרץ 88			ספטמבר 89			יוני 89		
	זקנה ושאיירים	נכות כללית		הבטחת הכנסה		מזונות*			
	סה"כ	מספר	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	
ב"ש	7,000	104	2,800	1,700	54	3.18	671	4	
נתניה	4,500	111	1,870	400	44	11.0	219	23	
רמלה	2,000	49	1,120	550	6	1.1	403	2	
סה"כ	13,500	264	5,790	2,660	104	3.91	1,293	29	

* סה"כ הזכאים כולל גם סניפי משנה, בעוד שבשאר הענפים מספר הזכאים מייצג את הישועי הערים ללא סניפי משנה.

הנתון הבולט ביותר בלוח הוא שיעור המקבלים הגבוה יחסית בסניף נתניה בענפים: הבטחת הכנסה (11% מכלל הזכאים בעיר) ומזונות (10.5% מכלל הזכאים בסניף, כולל סניפי משנה).

למעשה, להוציא ענף זקנה ושאיירים, שיעור מקבלי ההלוואות היה הגבוה ביותר בסניף נתניה. יחסית, היה גבוה במיוחד אחוז המקבלים מענפי הבטחת הכנסה ומזונות היה אחוז המקבלים הגבוה בסניף נתניה אולי נובע מכך ששיטת העבודה שלו שונה מזו של שאר הסניפים.

בסניפים רמלה ובאר שבע טיפל אדם אחד בבקשות ההלוואה של הפונים מכל הענפים. בסניף נתניה, לעומת זאת, כל פקיד תביעות טיפל בבקשות שהגישו רק הפונים השייכים לענף, שבו הוא מטפל. שיטה זו אפשרה יצירת קשר ישיר בין פקיד התביעות לבין מנקשי ההלוואות וייזום תביעות להלוואה מצד פקידי תביעות.

מקבלי הלוואות לפי ענף

אחוז מקבלי ההלוואות הגבוה ביותר בשלושת הסניפים גם יחד הוא של אלה השייכים לענף נכות כללית:

4.56% לעומת 3.91% מהשייכים לענף הבטחת הכנסה, 2.25% מהשייכים לענף מזונות ו-0.93% מהשייכים לענף זיקנה ושאיירים.

ניצול הזכאות להלוואה

בסניף נתניה ניצלו בפועל את זכאותם להלוואה 3% מסך כל הזכאים בכל הענפים גסייחד. בסניף באר-שבע - 2% מכלל הזכאים, ובסניף רמלה - 1.8%.

השימוש בכספי ההלוואות

על-פי נוהלי הניסוי אפשר היה לבקש הלוואה לרכישת עזר רפואי או למימון טיפול רפואי על סמך אישור רפואי ועל סמך מחיר העזר או הטיפול (הצעת מחיר). לאור דיבוי הבקשות שנבעו מהצעת מחיר בלבד, הוחלט במהלך הניסוי, לבקש ממקבל ההלוואה להציג קבלה על הטיפול הרפואי שהסתיים או על המכשיר הרפואי שנרכש. זאת, כדי למנוע ככל האפשר שימוש בהלוואה לצרכים אחרים.

על מנת לבדוק האם הכספים הוצאו למטרה שלשמה נועדו, נערכה בתום הניסוי בדיקה מדגמית של מקבלי הלוואות. נבחרו באקראי 25 לווים מן הסניפים המשתתפים בניסוי, באופן פרופורציונלי לכלל הלווים בכל סניף, ואלה רואיינו על פי שאלון שהוכן מראש (ר' השאלון בנספח ג'). תוצאות המדגם הן אלה:

א. 12 מרואיינים (48%) דיווחו על סיום הטיפול או על רכישת את המכשיר הרפואי, אך רק 7 מהם הציגו קבלות המוכיחות שאמנם עשו כן.

החמישה הנותרים השיבו שלא שמרו על הקבלות כי לא ביקשו מהם לעשות כן. שניים מהם דיווחו, כי הם מסרו את הקבלות למוסד אחר על מנת לקבל ממנו החזר כהשתתפות בהוצאות.

ב. 11 (44%) מכלל 25 המראויינים דיווחו שהטיפול החל אך עדיין לא הסתיים (מדובר בטיפול שיניים שיכול להימשך על זמן רב). 4 מהם הציגו קבלות על הטיפול החלקי שבוצע עד יום הראיון. 3 לווים נוספים דיווחו שהשתמשו בחלק מן הכסף למטרות אחרות, כגון: תיקון אינסטלציה, תשלומים לכית הספר של הילדים ורכישת דוד שמש.

ג. שני לווים (8%) מתוך כלל המראויינים כלל לא התחילו בטיפול והשתמשו בכסף למטרות אחרות. אחד מהן לא הופיע לראיון שנקבע איתו, ולדברי אשתו, בזבז את הכספים בהימורים. השני דיווח, כי השתמש בכסף לתשלום עבור הילדים שנדרש בית הספר ולכיסוי חוב בבנק.

יכולת החזר ההלוואה

מ-25 הלווים שרואיינו במדגם, 9 (36%) דיווחו על קשיים להחזיר את כספי ההלוואה:

4 מהם מענף נכות כללית (מ-16 הלווים שרואיינו מענף זה),

3 מענף הבטחת הכנסה (מ-5 שרואיינו מענף זה),

2 מענף זיקנה ושאיירים (מ-4 שרואיינו מענף זה).

מדיווחים ממחלקת כספים בסניפי הניסוי נמסר שבפועל, מידי חודש, חוזרים כממוצע כ-10 עד 15 אחוז מן ההמחאות כאשר חלק מהן נפרע בסופו של דבר ע"י הלווה. אין בידינו נתונים לגבי המספר המדוייק של המחאות שחזרו ונפרעו בשנית ע"י הלווים. אך ניתן להניח שבסופו של דבר, אחוז ההמחאות שנפרעות קטן מן האחוז ההתחלתי שדווח ע"י הסניפים.

ככלל: כל הבעיות שצצו עקב ההמחאות שניתנו על חשבון ההלוואות לא יהיו רלבנטיות במיזה ונושא ההלוואות יהפך לשגרה עפ"י חוק משום שאז יהיה ניכוי במקור מן הקיצבה המשולמת ללווה.

שביעות רצון הלווים מההלוואות ומאופן הטיפול בהן

כל המרואיינים במידגם ציינו את שביעות רצונם המלאה ממהלך הטיפול ומהשירות שקיבלו מבחינת: יחס פקיד התביעות, קבלת מידע לגבי ההלוואה, משך התהליך, תנאי החזר של ההלוואה. הנושא היחיד שבו המראוינים לא גילו שביעות רצון מלאה היה סכום ההלוואה. לדעת רובם, הסכום היה נמוך יחסית לעלות הטיפול. (רובם טיפלו בשיניהם).

תהליך הניהול

תהליך ניהול הניסוי וביצועו בשלושת הסניפים התבצע בלא תוספת כח אדם.

בסניפי הניסוי פותחו שתי מערכות שונות לטיפול בבקשות להלוואה. בסניפים באר-שבע ורמלה ריכזו את הנושא מנהלי יחידת הגמלאות, והטיפול בבקשות נעשה על ידי פקיד תביעות במשותף לכל הענפים גם יחד. בסניף נתניה טיפלו בבקשות פקידי התביעות מהענפים השונים, וכל אחד מהם טיפל אך ורק בבקשות השייכות לאנשים הנמנים על תחום טיפולו.

נערכה בדיקה של מידת העומס הנוסף שנופל על כתפי פקידי התביעות שטיפלו בנושא, ולצורך זה הומצא דף ריכוז שבועי שבו היה על פקידי התביעות לרשום כל פנייה של מבקש הלוואה, בין אם נעשתה בכתב, בהופעה אישית בסניף או טלפונית.

בסניפים באר-שבע ורמלה נרשמו בדף הריכוז פניות של מבקשי ההלוואות, אך הרושם המתקבל הוא שרק הפונים אשר היה להם יותר סיכוי לקבל הלוואה נרשמו, ואילו רוב אלה שפנו בבקשה לקבל הלוואה או לברר פרטים בעניינה אך לא עמדו בקריטריונים לא נזכרו בדיווח. בסניף נתניה הרישום לא נערך כפי שנדרש ולא היה מדויק בנימוק, של חוסר זמן. לפיכך, סניף נתניה אינו מופיע בלוח האמור להציג את מידת העומס על פקידי התביעות בגין טיפולם בהליכי בקשת ההלוואה.

לוח מס. 5 : פעולות ניהוליות של הפקיד המטפל בבאר שבע וברמלה במהלך הניסוי

סניף	מספר מקבלי ההלוואה	מספר הביקורים אצל פ.ת.	מספר הפניות בכתב לפ.ת.	מספר הפניות הטלפוניות	סה"כ פניות
באר שבע	244	374	69	21	464
רמלה	74	145	24	6	175

מן הנתונים שקיבלנו אפשר ללמוד, שכל לווה פנה לפקיד התביעות בעניין הלוואתו לפחות פעמיים, במוצע. הדבר מעיד על עומס יתר שהוטל על פקיד התביעות שטיפל בנושא בכל סניף.

העומס התבטא בקבלת הפונים בפועל וכמענה לטלפונים של פונים ולמכתביהם, לשם בירור פרטים רלבנטיים להלוואה. הצורך באיסוף מידע מהמדורים השונים בסניף לגבי כל מבקש הלוואה על מנת לקבל החלטה בעניינו, הטיל עומס נוסף, שלא בא לידי ביטוי בלוח למרות שגזל מזמנו של פקיד התביעות. כמו כן, אין בטוי לטיפול בפניות של אנשים רבים שנענו בשלילה לאחר בדיקת מסמכיהם עוד בטרם הוחל תהליך מילוי שאלון הבקשה להלוואה.

עפ"י הדיווחים מהסניפים שהשתתפו בניסוי, התקבלו כ-30 פונים ליום בשעות קבלת הקהל. הנתונים בלוח אינם משקפים גם את הפניות למחלקת הכספים בסניף, אליה הגיע הזכאי לשם הסדרת עניניו הכספיים.

משך הזמן שנדרש לקבלת הלוואה מיום הבקשה הוא כ-4 ימים במידה והפונה הגיע עם המסמכים הדרושים.

כל עכוב מעבר לזה נגרם עקב מחסור במסמכים מצד הלווה.

עלות של פיתוח השירות הככל ארצי

לוח מס. 6 : העלות המשוערת של הפרוייקט בהיקף ארצי בחצי השנה הראשונה

ענף	סה"כ זכאים בכל הארץ	אחוז משוער * של מקבלי הלוואות	מספר משוער של מקבלי הלוואות	סכום הלוואה הממוצעת בענף (ש"ח)	העלות המשוערת של כלל הלוואות בענף (ש"ח)
זו"ש	**135,000	0.93	1,255	1,725	2,164,875
נכות כללית	**72,630	4.56	3,311	1,901	6,294,211
הבטחת הכנסה	***13,515	3.91	528	2,047	1,080,816
מזונות	****11,079	2.25	250	2,283	570,750
סה"כ					10,110,152

* מתוך לוח מס. 4 בדו"ח
 ** נתונים ממרץ 1988
 *** נתונים מספטמבר 1989
 **** נתוני הרבעון הסטטיסטי יוני 1989
 מתוך הפרסום: "נתונים סטטיסטיים לפי ישוב" של המוסד לביטוח לאומי

לפי חישוב גס זה במידה שהפרוייקט יהפוך לשירות מקובל בכל הארץ, יש לצפות להוצאה ראשונית (כלומר במחצית השנה הראשונה של הפעלת השירות) בת כ-10 מליון ש"ח. זאת בהנחה, שהשירות יופעל בתנאים דומים לאלה של הניסוי.

אנו מניחים בכך שני זכרים עיקריים:

א. שלושת הסניפים שהשתתפו בניסוי מייצגים את כלל סניפי המוסד לביטוח לאומי.

ב. שינוי שיטת החזר לניכוי מהקצבה אינו משמעותי עבור הפונים הפוטנציאליים. בטווח הארוך יותר, יש לצפות לשינויים בשיעור הבקשות, בהתחשב בגורמים שלא ניתן למדוד אותם בשלב זה, כהם:

- היכרות טובה יותר של הציבור את השירות, גם בתור שרות סדיר ולא נסוי.

- קיום/אי-קיום נטייה בציבור לבקש הלוואה נוספת לאחר ההחזר של הראשונה.

- שינוי במידת הצורך של הציבור בהלוואות בהתאם לשינויים כלכליים במשק (כמיוחד בתחום האבטלה).

המפעל המיוחד, "הלוואות לעזרים רפואיים", בוצע בשלב הראשון כניסיון מ.אוקטובר 1988 עד אפריל 1989.

מטרתו היתה לבדוק את האפשרות של מתן הלוואות לאוכלוסיות של מקבלי קצבאות מסוימות מהמוסד לביטוח לאומי, לצורך עזרה במימון הוצאות רפואיות מסוימות. הניסוי נערך בשלושה סניפים בלבד: באר-שבע, נתניה ורמלה, ולווה כמעקב מתקרי.

המחקר ניסה לענות על השאלות הבאות:

מה סוג האוכלוסייה הנזקקת להלוואות, מהם צרכיה, מה יכולתה לקבל הלוואה ולהחזירה, מה הם המשאבים הדרושים למוסד לביטוח לאומי על מנת לספק שירות כזה, ומהי העלות המשוערת של המפעל המיוחד אם יפעל בכל הארץ.

כתקופת הניסוי אושרו 534 הלוואות בסך כולל של 1.015,525 ש"ח.

מספר ההלוואות הגדול ביותר היה בסניף באר-שבע (46%) ההלוואה הממוצעת הגבוהה ביותר ניתנה בסניף נתניה (2,000 ש"ח). בסך הכל ניצלו את זכאותם להלוואה במשך כל תקופת הניסוי 3% מכלל הזכאים לה.

רוב הפונים קיבלו הלוואה בגובה 4 - 5 קצבאות להבטחת הכנסה בשיעור מוגדל (2,000-2,500 ש"ח). רוב ההלוואות הנ"ל, אמורות להיות מוחזרות כ-30 תשלומים חדשיים. כמעט כל ההלוואות נועדו לעזרה במימון טיפול שיניים למקבל הקצבה עצמו.

הקבוצה הגדולה ביותר של מקבלי ההלוואות היא מענף נכות כללית. סכום ההלוואות הכולל שניתנו בשלושת הסניפים ושיוחדו לענף זה הסתכם ב-502,040 ש"ח (כ-48% מן הסכום שהוצא במסגרת הניסוי).

בדיקה מדגמית שנערכה בתום הניסוי העלתה כי מחצית מן הלוויים השלימו את הטיפול שעבורו קיבלו את ההלוואה. מחציתם של הנ"ל הציגו קבלות עבור הטיפול שקבלו.

כ-20% מהלוויים השתמשו בכספי ההלוואה, או בחלק ממנה, למטרה שונה מזו המוצהרת בבקשה.

מ ס ק נ ו ת

1. הסיבות שבעטיין בוצע הניסוי עדיין תקפות. עדיין קיים לחץ ציבורי לקבלת עזרה למימון הוצאות רפואיות של נזקקים.
2. המוסד לביטוח לאומי הצליח להקים דגם של השירות המבוקש לתקופה מוגבלת ובלא שינוי מהותי במערכת.
3. היענות הזכאים לאפשרות לקבל הלוואה היתה מוגבלת. רק כ-3% מכלל הזכאים הפוטנציאליים נצלו את האפשרות לקבלת הלוואה.
4. הזכאים שמימשו את זכותם להלוואה הצביעו על חשיבותו של השירות עבורם ודיברו על הצורך לתת הלוואות בסכומים גבוהים יותר מאלה שניתנו במסגרת הניסוי.
5. טיפול שיניים היה הצורך הדומיננטי ביותר בין כל הצרכים שעבורם ביקשו הלוואות.
- הקריטריונים לקבלת הלוואה לא היו חמורים ונוקשים והדבר הביא לכך ש-20% מאלה שהציגו הצעת מחיר לטיפול הרפואי הנדרש השתמשו בכספי הלוואה, או בחלק מהם, למטרות אחרות.
- אין בעובדה זו כדי לפגום בצורך האמיתי של המבקשים הנ"ל בטיפול רפואי.
6. אוכלוסיית הזכאים - בקשות להלוואה הגיעו לסניפים מכל הענפים שנכללו במסגרת הניסוי כאשר האחוז הגבוה ביותר של מבקשים היה בענף נכות כללית.
- אם יוחלט על הקמת השירות בכל סניפי המוסד, יש לבחון שוב את הקריטריונים לזכאות, הן לגבי מקבלי קיצבאות שלא נכללו בניסוי והן לגבי אלה שנכללו בניסוי. לדוגמא, לא על כל המקבלים קצבת נכות כללית שהשתתפו בניסוי תלה ההגדרה של אוכלוסייה מעוטת יכולת, היות שיכול להיות זכאי גם אדם שיש לו הכנסות נוספות מעבודה או ממקורות אחרים שלו ושל בן זוגו.
- כאותה מידה יש לשקול את האפשרות לכלול אוכלוסייה נוספת בפרוייקט מתן הלוואות, כגון כל המקבלים גמלה להבטחת הכנסה (לאו דווקא בשיעור המוגדל) והשלמת הכנסה. אם העיקרון הוא, מתן סיוע לאוכלוסייה הנזקקת, הרי שיש צידוק לכלול את האוכלוסייה הנ"ל בין אלה הזכאים להלוואה, תוך הבטחת יכולת הקיום השוטף של המשפחה.
7. אם השרות היה נערך במסגרת ארצית, בתנאי הניסוי, בשיעור מיצוי

דומה, הרי שהעלות ברוטו (לא כולל החזרי ההלוואה) למתצית השנה שבה נערך הניסוי היתה מסתכמת בכ-10 מליון ש"ח. יש כמובן להתייחס בזהירות רבה לאומדן זה.

8. בפיתוח השירות הכלל ארצי יש להתייחס לנקודות הבאות:

א. הקצאת כוח אדם שיטפל בנושא, וזאת משום שבמהלך הניסוי התכרר, שעומס הפניות לבקשת הלוואות השפיע על מהלך העבודה התקין וגרם לפיגורים בעבודה השוטפת.

ב. מתן פרסום רחב ככל האפשר לזכות לקבלת ההלוואות.

ג. שיטת החזר ההלוואה - ניכוי ההלוואה יתבצע במקור מהקצבה המשולמת ללווה, דבר שימנע סיבוכים מיותרים שהתגלו בתקופת הניסוי ואשר היו צפויים מראש.

ד. פיקוח הדוק יותר או החמרה בקריטריונים כדי להכטיח שההלוואה תשמש למטרה המוצהרת בבקשה.

0 ' n p o j

המוסד לביטוח לאומי
האגף למחקר ותכנון

מפעל מיוחד - מקדמות לעזרים רפואיים - טופס בקשה

אלמנות
נ.עבודה

שם משפחה	שם פרטי	תאריך הגשת הבקשה שנה חודש יום	סניף	מס' זהות

יישוב	רחוב	מס'	סמל ישוב	טלפון	שנת לידה	שנת עלייה

1. מין	2. מצב משפחתי	3. ארץ לידה	4. ארץ לידת האב	5. לאומי
1 זכר	1 ניוק 2 נשוי 3 גרוש 4 נפרד 5 אלמו	1 ישראל 2 אסיה 3 אפריקה 4 מזרח אירופה והבלקן 5 מערב אירופה, אמריקה 6 אחר:	1 ישראל 2 אסיה 3 אפריקה 4 מזרח אירופה והבלקן 5 מערב אירופה, אמריקה 6 אחר:	1 ישראל 2 אסיה 3 אפריקה 4 מזרח אירופה והבלקן 5 מערב אירופה, אמריקה 6 אחר:

לניקוב 101

1-3

שם משפחה	שם פרטי	תאריך בקשה	סניף	מס זהות

שנת עלייה	שנת לידה	סמל יישוב	1	2	3	4	5

36-37 38-39 40 - 42 43 44 45 46 47

6. מתכונת דיור

7. האם יגלו

8. סוגי נפשות
תגרות בבית:

9. מספר הילדים מעל גיל
18 הגרים בבית

- 1 בעלות
- 2 דמ"פ
- 3 שכירות חופשית
- 4 שכירות מוגנת
- 5 מוסד
- 6 אחר:

- 1 נו - שנת
- 2 לא - פרט לפי הנהלים:

מס' ילדים עד גיל 18 הגרים בבית - פרט:

10.

13. מס' הילדים העובדים וגם לומדים

מס' הילדים לפני גיל בית הספר

11.

14. מס' הילדים שלא עובדים ולא לומדים

מס' הילדים הלומדים

12.

15. אחים, הגרים בבית, פרט:

מס' הילדים העובדים

16. פרטים על בנות: 17. האם התנדב 18. משלוח יד, פרט: 19. מעמד בעבודה:

- 1 שכיר
- 2 עצמאי
- 3 אחר
- 4 לא עובד

- 1 נו - מעל
- 2 נו - תחת
- 3 לא עובד

- 1 עובד
- 2 לומד
- 3 עובד ולומד
- 4 לא עובד ולא לומד

102
1-3

לניקוב

6	7	8	9	10	11	12	13	14
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	5	6-7	8-9	10-11	12-13	14-15	16-17	18-19
15	16	17	18	19				
☐	☐	☐	☐	☐				
20-21	22	23	24-25	26				

מקורות הכנסה אחרים

20. סוג קצבה שקבל 21. גובה הקצבה בחדש האחרון

- 22. הכנסה מעבודה
- 23. עבודת בן/בת זוג
- 24. עזרה מהילדים
- 25. חסכונות
- 26. גמלה אחרת:
- 27. אחר:

□ □ □ □

- 1 פר"ש
- 2 נכות
- 3 נפגעי עבודה
- 4 מזונות
- 5 אחר:

28. לאינו מטרה מיועדת המקדמה? 29. למי מיועד הפרוט/הטיפול על סמך קבלה/חשבונות הצעת המחיר 30. עלות הטיפול/המכשיר הצעת המחיר 31. אשורים מצורפים

- 1 אישור מקופ"ח
- 2 אישור רפואי אחר
- 3 אחר:

□ □ □ □

- 1 לבעל הקצבה
- 2 לבן/בת זוג
- 3 לילד
- 4 אחר, פרטי:

32. המקור הצפוי ליתר ההוצאה

החלטה:

33. הבקשה: 34. הנועה: 35. תאריך ההעברה לועדה מקצועית 36. תאריך החלטה

□ □ □ □ □ □

□ □ □ □ □ □

- 1 הועברה לועדה מקצועית
- 2 אושרה במקום ע"י הפקיד
- 3 נדחתה במקום

פרט, מדוע: _____

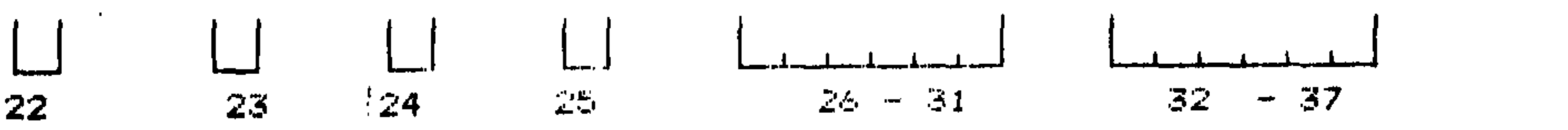
103
1-3

ניקוב

20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

31 32 33 34 35 36

ת ש ב ו נ ו ת

37. עלות המכשיר/הטיפולי: [] ש"ח 38. 75 אחוז מן העלות: [] ש"ח

39. הסכום המבוקש: [] ש"ח 40. הסכום המאושר: [] ש"ח

41. הסכום המאושר הינו בגובה [] קצבאות

42. ההחזר יתבצע ב- [] תשלומים חדשניים של: [] ש"ח

פרטי התשלום

התשלום בוצע בהמחאה מס. _____ שם הבנק _____ מס. סניף _____

התחייבות - מקבל המקדמה

הנני מאשר קבלת המחאה ע"ס _____ ש"ח ומתחייב להחזירה עפ"י האמור בסעיף 42 בדף זה.

תאריך קבלת ההמחאה

חתימת המבקש

לניקוב

104
1-3

37

38

39

40

41

42

42

[]

[]

[]

[]

[]

[]

[]

4 - 6

9 - 13

14 - 17

18 - 21

22

23-24

25 - 28

המוסד לביטוח לאומי
האגף למחקר ותכנון

נספח ב'

דף ריכוז שבועי - מכלול לעזרים רפואיים

שנה _____ חודש _____ שבוע _____ סניף _____

סכום שאושי	סוג קצבה	החלטה			סוג הפניה			פונה / חדש / חוזר	ת.ז.	שם המבקש	יזם הפניה	תאריך הפנייה
		בהמתנה נדחה	הועברה לועדה	אושרה	בסלפון	בכתב	במור					

על האלופ:

כתומ:

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

ו' באב התשמ"ט
7 באוגוסט 1989

הלוואות לעזרים רפואיים

שאלון ללונה

חלק א'

1. מטרת ההלוואה היא: (1) רכישת טיפול רפואי. ציון סוג הטיפול _____
- (2) רכישת מכשיר עזר רפואי. ציון סוג המכשיר _____

למקבלי טיפול רפואי

2. האם התחלת בטיפול, שלשמו ביקשת הלוואה מהמוסד לביטוח לאומי

- (1) כן.
(2) לא. עבור לשאלה 7.

3. האם הטיפול הסתיים? (1) כן. המשך בשאלה 4.
(2) לא. עבור לשאלה 6.

4. כיצד הושלם הסכום למימון הטיפול הרפואי? _____

5. האם יש ברשותך קבלה/ות, עבור הטיפול הרפואי שיקיבלת? (1) כן, עבור לחלק ב'
(אם כן יש לוודא שהנ"ל יציג חשבונית/קבלה) (2) לא, מדוע? _____

6. באיזה שלב נמצא תהליך הטיפול הרפואי? _____

7. מה הסיבה לכך שלא התחלת עדיין בטיפול הרפואי? _____

8. האם בכוונתך להתחיל בטיפול הרפואי בזמן הקרוב? (1) כן, מתי? _____

(2) לא, מדוע? _____

שאלון לרוכש עזר רפואי

1. האם רכשת כבר את העזר הרפואי שלשמו ביקשת הלוואה מהמוסד לביטוח לאומי?
1. כן.
2. לא, עבור לשאלה 4

2. כיצד הושלם הסכום למימון רכישת העזר הרפואי? _____

3. האם יש ברשותך קמלה עבור העזר הרפואי אותו רכשת?
1. כן.

2. לא, מדוע?

(אם כן יש לוודא שהנ"י יציג את הקבלה או להיזקק לפרויט אותו הכש
ולעבור לחלק ב' של השאלון).

4. מה הסיבה לכך שעדיין לא ולקחת את העזר הרפואי?

5. האם בכוונתך לרכוש העזר הרפואי בזמן הקרוב?

1. כן, מתי?

2. לא, מדוע?

חלק ב'

1. תאר שביעות רצונך מהבחירות הבאות:

אם אינך שבע רצון פרט מדוע?	בכלל ל שבע רצון	מאד שבע רצון	
-----	1-----	5-----	יחס פקיד התביעות
-----	1-----	5-----	מס' הביקורים בסניף
-----	1-----	5-----	קבלת מידע
-----	1-----	5-----	הגשת אישורים ומילוי טפסים
-----	1-----	5-----	אורך זמן התהליך
-----	1-----	5-----	סכום ההלוואה
-----	1-----	5-----	תנאי החזר ההלוואה (גובה ההחזר, מס' התשלומים וכו').
-----	1-----	5-----	אחר

2. כיצד אתה מסתדר בהחזר תשלומי ההלוואה?

3. האם בעתיד, תהיה מעוניין לבקש הלוואה נוספת למוסד לביטוח לאומי?

(1) כן

(2) לא, מדוע?

רשימת העזרים/הטיפולים הרפואיים שלהם אושרו ההלוואת:

טיפול שיניים

השתלת עדשה תוך עינית

מיטה אורתופדית

מכשיר שמיעה

משקפיים/עדשות מגע

כסא גלגלים/קלנועית

חגורה אורתופדית

מכשיר אינהילציה

מכשירים אוקטופדים לרגליים

סדינים וחיתולים חד פעמיים

מכשיר עזר לדיבור

נספח ה'

מספר מקבלי ההלוואות לפי סניף

סה"כ לפי סניף			סה"כ	
נתניה	רמלה	באר שבע		

מספרים מוחלטים

216 74 244 534

אחוזים

100.0 100.0 100.0 100.0

42 30 27 34
39 47 34 37
19 23 39 28

ג י ל
עד 39
59-40
60 ומעלה

39 58 52 48
61 42 48 52

מ י ן
זכר
נקבה

44 64 54 52
15 14 6 11
27 9 17 20
14 13 23 17

מצב משפחתי
נשוי
רווק
גרוש
אלמן

37 25 14 25
11 24 16 15
39 36 41 39
13 15 29 21

מקום לידה
ישראל
אסיה
אפריקה
אירופה ואמריקה

45 28 31 37
30 48 53 43
9 8 5 7
16 16 11 13

מתכונת דיור
בעלות
שכירות מוגנת
שכירות חופשית
אחר

סניף (אחוזים)			סה"כ
נתניה	רמלה	באר שבע	

האם גר לבד?

14	7	21	16	כן
86	93	79	84	לא

האם המבקש עובד?

21	5	8	13	כן
79	95	92	87	לא

סוג קצבה

16	22	31	23	זקנה ושאיירים
52	66	44	50	נכות כללית + נפגעי עבודה
11	3	2	6	מזונות
21	9	23	21	הנטחת הכנסה

מטרת ההלוואה

94	85	89	90	טיפול שיניים
2	3	2	2	מכשיר שמיעה
2	3	4	3	משקפיים, עדשות מגע
2	9	5	5	אחר

למי מיועד הטיפול?

89	88	86	88	לבעל הקיצבה
7	10	11	9	לבן/בת זוג
4	2	3	3	לילד

סכומים שאושרו

10	12	16	14	1 - 1000 ש"ח
14	24	11	14	1001-1500 ש"ח
15	19	19	18	1051-2000 ש"ח
61	45	54	54	2001-2500 ש"ח

**סה"כ מספר ההלוואות
לכל המבקשים:**

43	13	44	100
----	----	----	-----

